

De Nederlandse Hervormde Kerk (Sint Catharinakerk)

Informatie over de Nederlandse Hervormde Kerk ter
gelegenheid van de Open Monumentendag

Centrum voor Erfgoed & Cultuur
Bunschoten-Spakenburg

De Nederlandse Hervormde Kerk is de oudste kerk en het oudste gebouw in gemeente Bunschoten. Een exact bouwjaar is niet te geven. Gelet op de bouwstijlen is de kerk gebouwd tussen 1475 en 1500. Bij de bouw van een kerk in die tijd, werd begonnen met het achterste deel, het zogenaamde koor. Als dat klaar was, begon de bouw van het middenstuk met de zijbeuken en tot slot de toren. Overeenkomstig de toenmalige Rooms-katholieke traditie, werd de kerk gebouwd in de vorm van een kruis.

Na een paar eeuwen raakte de kerk in verval en was een grote restauratie nodig. Ondertussen was de reformatie geweest en de geringe omvang van Bunschoten, maakte dat er geen behoefte was aan een grote kerk. Om kosten te besparen, werd rond 1790 besloten het koor en de zijbeuken te slopen. Van de opbrengst van de bouwmaterialen kon de restauratie van de rest van het gebouw worden gefinancierd. Een besluit dat achteraf wordt betreurd want daardoor heeft de kerk haar oorspronkelijke allure verloren.

De kerk is gewijd aan de Heilige Catharina van Alexandrië. Catharina was een van de heiligen die in tijden van nood werden aangeroepen. Sint Catharinakerk is de oorspronkelijke naam van de kerk.

De kerk is gebouwd in een laatgotische stijl. Gotiek is de naam voor een stijl die werd toegepast in de periode 1140-1500 in de beeldende kunsten en de architectuur. Veel kerkgebouwen zijn in deze stijl gebouwd. De gotiek is de eerste echt vernieuwende stijl sinds de val van het Romeinse rijk. Belangrijk bij deze stijl is de constructiemethode waarbij de massa door overspanningen wordt gedragen. De muren hadden niet langer een dragende functie en konden van grote hoge vensters worden voorzien. Met laatgotisch wordt de laatste fase van de gotiek aangeduid en dat is van 1300 - 1500.

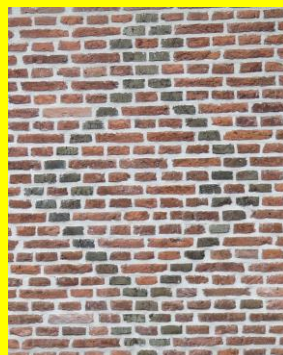

Eeuwenlang werden overledenen in de kerk begraven. De grafzerken op de vloer dateren uit de periode 1620-1808. Na die tijd vonden begrafenissen plaats naast en achter de kerk. Het oude kerkhof heeft rond 1962 plaatsgemaakt voor de huidige parkeerplaats. Een deel van het kerkhof is daarbij geruimd.

De toren van de kerk is tot en met de spits ongeveer 38 meter hoog. In tegenstelling tot de kerk, is de toren eigendom van de gemeente Bunschoten. Dit is een gevolg van de scheiding tussen kerk en staat zoals die in de Franse tijd (in dit geval 1798) gestalte kreeg. De toren was in die tijd belangrijk als uitkijkpost en voor het weergeven van de tijd. De klokken, die dateren uit 1495 en 1659 waren bovendien belangrijk voor het waarschuwen van de bevolking in geval van brand of overstromingen. Ongeveer halverwege de toren is een ruimte die werd gebruikt als gevangenis en die met een flinke deur kon worden afgesloten.

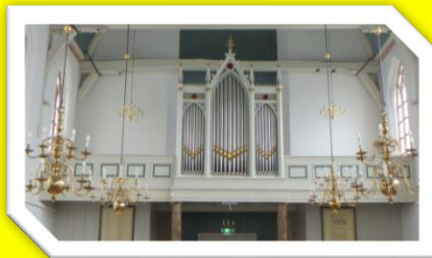
Het gebouw kent vele details zowel aan de buitenkant als in het interieur. Een van de opvallendste details vormen de ruitvormige patronen naast de hoofdingang. Dit patroon van een donkerkleurige baksteen, stamt uit de tijd van de Germanen en de Franken die met een X of een ruit een plaats aanduiden waar rechtspraak plaatsvond.

Het orgel

In de kerk is in 1860 een orgel geplaatst. Dit 'Bätz-Witte' orgel was het eerste orgel in de gemeente Bunschoten. Het orgel kwam er op initiatief van de toenmalige predikant dr. L. de Geer.

Bunschoten was de eerste gemeente waar hij zijn loopbaan op 25-jarige leeftijd begon. Hij zorgde ook voor het bijeen brengen van gelden, ook van buiten de gemeente. Het orgel kostte bijna € 1.500,--. Of in guldens van die tijd fl 3.150,--.

Naast het orgel, staan in de kerk nog andere interessante objecten, zoals de preekstoel, het doophek en de herenbanken. Vooral opvallend is de Waterschapsbank. Een uniek object omdat in geen enkele andere kerk in Nederland een bank van een waterschap aanwezig is. Boven de bank hangt het wapen van het Hoogheemraadschap van de Bunschoter Veen- en Veldendijk. Interessant zijn ook de tekstborden, het doopvont en diverse details met name op het gewelf.

Voor meer informatie:

<https://www.monumentenbunschoten.nl/open-monumentendag>

Wilt u meer informatie of hebt u vragen over het erfgoed in de gemeente Bunschoten? Neem dan contact op met het Centrum voor Erfgoed & Cultuur, Oude Schans 47-63, 3752 AH Bunschoten-Spakenburg.

Email: info@monumentenbunschoten.nl

Sint Catharinakerk

OMD Bunschoten